

DOBOSS GYULA

Közös utak

Filmnovella

DOBOSS GYULA (1945) Budapest

Hommage à M. Carné

Az erdőn át kanyargó országúton nyúlós fehér köd ül. Esteledik. Egy katonaköpenyes alak halad a város felé. Már csak pár méterre lehet előrelátni. Autó zúgása hallatszik távolról, majd felbukkannak a reflektorok. A katonaköpenyes megáll, a fény felé fordul, és felemeli a karját. Nagy teherautó, előtte pár lépéssel lefékez, majdnem elüti. A sofőr kilöki az ajtót, és rárivall:

– Meguntad az életed, te szerencsétlen? Majdnem rád mentem, na, mássz fel!

A katona felkapaszkodik a sofőr mellé, és egy köszönömöt mormog. A hunyorgó, borostás arcú, fáradt férfi kíváncsian pillant utasára, majd indít.

– Nem vagy valami bőbeszédű! – mondja a fiatalembernek.

– Nem.

A vezető meresztgeti a szemét, hogy valamit lásson a ködben, előrehajol, fél kézzel fogja a kormányt, a másikkal cigarettásdobozt és gyufát kotor elő a zsebéből, és a katona elé rakja. Az rágyújt, megköszöni. A sofőr beszél:

– Nem vihetlek a határsávba, előbb ki kell szállnod. Előfordulnak igazolatások, lehet, hogy az őrs is működik. Mit akarsz itt egyáltalán?

A katona megvonja a vállát, élvezettel kifújja a füstöt, maga elé néz, a szeme le-teragad, elbóbiskol. *A bástya villámhárítóján sötét árny kúszik lefelé a szakadó esőben, a bömbölő viharban. Hatalmasat villámlik. Egy szembejövő autó fénye világítja meg az utat, a katona felriad, és az árok felé rántja ordítva a volánt, hogy kikerüljenek egy csatakos, rohanó kutyát. Az autó félig megbillenve, egy kerékkal az árokba csúszva megáll. Az utas zavaros szemmel néz maga elé, mint aki nem tudja, hol van, a sofőr szitkozódva próbálja egyenesbe rángatni a kormányt s a leállt motort újraindítani.*

– Te megőrültél, nem vagy normális! Meg akarsz ölni bennünket?

– A kutya, a villámlás... – motyogja a katona, majd lassan kitisztul a tekintete, kinyitja az ajtót.

– Mit...?

– Leszállok!

– Leszállsz te, az istenedet!

Addigra utasa leugrott. A sofőr a másik oldalon kilöki az ajtót, lelép, és szembekerülve a fiatalemberrel megragadja a köpenye gallérját, de az fél kézzel lesöpri, a sofőr meghökken, ekkor veszi észre, hogy milyen kemény fickót készült észhez téríteni.

– Bocsánat – mondja a fiú –, ha elviszel még egy darabon, visszaülnék.

A megmenekült terrier már messze előttük vágat az úton. A katona megint alszik, egyenletesen zúg a motor, a vezető előregörnyedve figyel az utat, görcsösen szorítja a kormányt, így haladnak jó ideig, majd az autó fékez, a fiatalember felriad, a sofőr kinyitja neki az ajtót, felé nyújtja a fél doboz ci-

Részlet A *Merza-unoka* című, kiadás előtt álló regényből.

garettát és a gyufát. Amaz megköszöni a fuvart, kezét fognak, lekászálódik. Az eső egyre erősebben kopog a teherkocsi ablakán.

– Innen gyalog kell menned. Aztán próbálj pihenni, mert eléggé ki vagy készülve – tanácsolja a sofőr utasának, aki mindkét kezét a köpenye zsebébe mélyesztve, fölhúzott vállal, leszegett fejjel indul el. Hamarosan feltűnnek a város fényei. A kutya ott üget mellette, néha csaholva megtorpan, előreszalad, megint megáll.

– Lehet, hogy te tudod az utat – dűnnyögi.

Most szűk sikátorban halad, tétovázva fordul balra, igyekszik az utca sötét oldalán maradni. Megpróbálja a kutyát elzavarni, köveket dob hozzá, a jószág nyüszítve elrohan, és eltűnik a kanyarban. Az egyik villanykaró mögül csavargó kinézetű férfi dől rá.

– Bocs, pajtás – motyogja a részeg, a katona a támolygó alakot ellöki magától, és nekitámasztja a villanypóznának.

– Mit akarsz? – förmed rá dühödten.

– Te mit akarsz? – mondja az kásás hangon, vigyorogva. – Tudom én – folytatja –, gyere, megmutatom, hol kapsz segítséget.

Tántorogva elindul, a katona lassan, tétovázva követi.

•

Le Havre-ban vagyunk. Egy benyúló földnyelven, közvetlenül a tengerparton ferde tetejű, toldott-foldott fogadó áll magában, távol az utcától, a házaktól. A csavargó megzörgeti az ablakot, már nem is látszik annyira részegnek, valamit bekiált, kinyílik az ajtó, és egy magas, gyűrött öltönyös, szúrós szemű ember áll a küszöbön. Félrehúzódik, beengedi a jövevényeket. A helyiségben egy sparheltben tűz ropog, az asztal körül székek, a tűzhely mellett sáml, csapzott hajú alak kuporog rajta, fölemeli a fejét:

– Na, jól nézünk ki, már katonák is látogatnak bennünket. Az egyik ember lezuhan az emeletről, a másik eltűnik, a harmadik elmegy katonának, hogy másokat öljön.

A katonaköpenyes fiatalember hozzá lép, felrántja, a falhoz löki. Érthetetlen indulat lobog benne, reagálása a részeg férfi fecsegésére nyilvánvalóan túlzó.

– Ki vagy te, hogy így beszélsz velem? – kérdezi, mire az, aki ide kalauzolta, legyint:

– Ne törődj velem! Festőművész és fatalista.

– Én ha lefestek egy úszót, akkor egy fuldokló jelenik meg a képemen. Vigyázz, nehogy a modellem légy!

A katona visszajéti a sámlira, leül az asztalhoz, és maga elé nézve szabadkozik:

– Rosszul vagyok, két napja nem ettem, a nevem Jules.

A szúrós szemű tulajdonos bólogat, mint aki mindent ért.

– Gyere velem – mondja, és egy hátsó szobába nyíló, függönnyel eltakart üveges ajtót tár ki előtte. Belépnek a helyiségbe, az ablaknál rendkívül csinos nő áll. Középhosszú a haja, fején svájci sapka, karcsú derekán szorosan megkötve egy nejlonkabát, mely megfeszül a csípőjén. A katona végigméri, nem szól, leül az asztalhoz, ahová a tulaj kolbászt, kenyeret tesz.

– Ő Nelly. Egyé!

– Jó meleg van – mondja a fiatalember, ledobja a köpenyét, alatta civil ruha, de bő szárú kincstári csizmába van begyűrve a nadrágszára. A tulajdonos, akít a többiek atyának szólítanak, otthagya őket.

– Kívánhatnál jó étvágyat! – mondja a fiú a lánynak, aki most már az ablakpárkánynak támaszkodva figyel.

– Hány éves vagy? – kérdi a lányt.

– Tizenhat.

– Én is voltam annyi.

Ekkor dörömbölnek a kinti ajtón, a lány megrémül, összefogja melle előtt az esőköpenyét, segélykérően néz a fiatalemberre.

– El kell bújniom valahová – suttogja.

A vendég tovább eszik, igyekszik fegyelmezetten csillapítani fájdalmas éhségét. A dörömböléssel látszólag nem törődik, közben kintről hangok halatszanak.

– Itt van Maurice?

– Takarodjatok – válaszol a tulaj –, mert megkeserültek!

Kezébe forgópisztoly, résnyire kinyitja az ajtót, és kilő. Távolabb egy gépkocsi áll, a gépkocsi mellett egy férfi, valaki a kormányánál, a harmadik pedig éppen fut visszafelé az autóhoz. Beugrik a kocsi mögé, fegyvert vesz elő, ő onnan, a másik pedig az autó ablakából kezd tüzelni. A vityillóban ripityára törnek a képek a falon, egy kancsó az asztalon, az ablak fatáblájából szilánkok röpködnek. A katona is előjött már, az ajtónál fél térdre ereszkedik, kifelé figyel.

– Kik ezek? – kérdi.

Közben a lövöldözők elhajtanak.

– Maurice nem sokáig fogja dobálni a láncát, ha ezek a nyomában vannak – mondja a festő. – Pedig milyen jóban voltak, nem is olyan rég – folytatja jelentőségteljesen pillantva a lányra, aki ekkor lép be a másik szobából, szemét lesüti, és csüggedten ül az asztalhoz.

– Ez a katonai köpeny és csizma nem szerencsés viselet errefelé – mondja az atya. – Rendes kabátra és téli lábbelire lesz szükséged.

– Hanyas lábad van? – kérdi ekkor a festő a fiatalembertől.

– Negyvenkettes.

– Nekem el kell mennem, mert biztosan visszajönnek – hadarja a lány.

– Én is megyek – mondja Jules –, nem akarok a terhetekre lenni, mindent köszönök. Jó lenne a ruha, de egyelőre ez is megteszi.

– Gyere vissza este – válaszol a tulaj.

Közben már virrad. Idehallatszik a kikötőből a tenger morajlása. A víz fölött sejtelmes köd kavargog, a közeli világítótoronyból alig pislákol a fény, a parti dűnéket korbácsolja a szél.

Nelly és Jules kilépnek a házból, az ajtó mellől farkcsóválva fölkerekedik a kis terrier.

– A tiéd? – kérdi a lány.

– Nem, csak hozzám szegődött. Kik ezek, ki az a Maurice?

A lány vállat von.

– Brigantik. Ő is a társuk. De most valami nézeteltérés van közöttük, és ezt a hülyét rajtam keresik, félek tőlük.

•

A fiú és a lány a határsáv felé sétálnak, a fölszántott terület egy-két csenevész fával és a drótkerítéssel csak itt-ott sejthető, mert az egészre vastag téli köd települ, melyen időnként furcsán visszaverődik a hajnali nap erőtlen fénye.

Lány: Szép ez az egész – olyan arrafelé nyugatra, mintha tenger lenne.

Fiú: Az. Miféle ezüstláncról beszéltek a többiek?

L: Mórícnak van egy furcsa szokása, lehet, hogy betegség, egy vékony ezüstláncot rázogató állandóan a bal kezében, meg is halna, ha nem lenne nála. Csak pillanatokra vágja zsebre, amikor mind a két kezére szüksége van. Időnként elkopik, és mikor már kezd darabokra esni, akkor újat vesz. Azt mondta, hogy már nem kell sokáig pedáloznia – így mondta –, és aranyláncot fog dobálni.

Zsül: Mi közöd hozzá?

Nelli: Talán elhitettem magammal, hogy biztonságban vagyok mellette.

Zs: Szereted?

N: Gyűlölöm. Menekülnék, de mindig a nyomomban van. Időnként a századosokkal és a kopóival találkozik, akkor félrehúzódnak, susmorognak. Móric fél tőlük, de valamiféle szívességet tesz nekik, tudom.

Zs: Erről a tengerszerű tájról egy régi kedves olvasmányom jut eszembe. Előtte van a történet, mintha filmen látnám. Gróf Sándor Mátyás magyar szabadságharcost és társait Sárkány és Torontál Simon elárulják. A császáriak bezárják őket a várbörtönbe. Szökni próbálnak, de csak Sándor grófnak sikerül. Valami vágató folyóba veti magát, és az messzire elsodorja. Az üldözők meg vannak róla győződve, hogy halott. Évek múlva a Trieszti-öbölben kiköt egy rejtélyes hajó, a nemzetközi zászlók mellett ott a magyar és egy fekete lobogó, rajta ezüst A betű. A matrózok sosem látott egyenruhában járnak, zárkóztak, maguk között ismeretlen nyelven beszélnek. Annyit lehet tudni, hogy a hajó tulajdonosa a rejtélyes Antekirtt doktor. Mikor Triesztben az egyik tekintélyes család gyereke beteg lesz, és az ottani orvosok nem tudják meggyógyítani, a kicsi nagynyja kiviteti magát hintón a kikötőbe. Az ott sétáló egyik A-betűs egyenruhát viselő férfinak elmondja, hogy miért jött, a csodálatos doktor segítségét kéri, és tegye meg azt a szívességet a matróz, hogy beviszi Antekirttnek a névjegyet. Az fölmege a hajóra, bekopog a kapitányhoz, elmondja röviden, amit hallott, és átadja a kártyát. Antekirtt rápillant, fölugrik, és sápadtan mered maga elé. A koronás címer alatt a számára egykor oly drága női név olvasható. A matróz sosem látta ilyen felindultnak a doktort, aki orvosi táskájába gyorsan bedobál valamilyen fiolákat, kurtán odaveti katonájának, hogy vezesse a hölgyhöz.

Következő jelenet: Antekirtt kezét csókol az elegáns asszonynak, és megnyugtatóan, hogy a kisgyerek pár óra múlva egészségesen fog felébredni. A hölgy, szemében könny, még egyszer megköszöni a doktor szívességét, az pedig hűvös eleganciával veszi cilinderét, kesztyűjét, és távozik.

Tudom, hogy ha szükségem lesz rá, csak ki kell mennem a trieszti kikötőbe, és megjelenik Antekirtt a hajóján, és segít nekem.

N: Gyönyörű történet.

Zs: Na, eleget fecsegtem. Nagyon jó veled itt sétálni, bár tudom, hogy ott az a borzalmas sáv, mögöttem pedig ez a lánctalppal letiport ország.

N: Csitt, nem szabad így beszélned! Én is úgy érzem, minden bajom elfelejtem, nem félek semmitől, és boldogan várom a holnapot.

Zs: Búcsúzzunk el, most még nagyon fontos elintéznivalóim vannak.

N: Nekem is. Gyere el este a Panamába, táncolhatunk is.

Zs: Miért nem azt mondod, hogy menjek el érted a kikötőbe, ahol ott lesz a doktor hajója is?

A lány mosolyog, és ahogy a fiúhoz simul, észrevétlenül egy kis köteg papírpénzt dug a zsebébe. Kibontakozva az ölelésből, fut le, a sikátor felé. Ebben a pillanatban a keresztutcából kifordul a fekete autó, épp előtte fékez, kiugrik belőle a százados és az egyik samesze. A lány ki akarja őket kerülni, de a százados elé áll, és megragadja a karját.

– Hol van a stricid? – kérdi.

Nelli megpróbálja kiszakítani magát a szoros fogásból, de a százados magához rántja, és az arcába vágja:

– Ez a tróger is fontosabb neked, mint én! Tudod, hogy csak én vagyok képes számodra biztonságot nyújtani.

•

Az egyenruhás Jean Gabin azt látja, hogy a lányt (Michèle Morgan!) rángatja a maffiavezér, az egyik társa segít neki, a harmadik ekkor kászálódik ki az autóból, és igyekeznek betuszkolni a kocsiba. Jules hozzájuk lép:

– Engedjétek el!

– Te milyen jogon avatkozol ebbe? – kérdezi a maffiavezér. – Megtaníthatunk kesztyűbe dudálni.

– Te meg ez a girhes vagy a nagy melák? – kérdi Jules fenyegetően, és jobbal szabályosan leüti. Egy lépést tesz a nagydarab testőr felé, az kezét a zsebébe süllyesztve tétován hátralép.

– Nono! – mondja, de aztán mind beszállnak az autóba.

Jules átkarolja szerelmét, az autó indít, az ablakon kiszól a vezér: – Ezt még megkeserülitek.

Szobabelsőt látunk, az üzlet és a lakás tulajdonosa a testes, düledt szemű, fekete szakállas, kopaszodó, gonosz arc kifejezésű Simon. A szuvenírárus orgazda és a maffiózók heves vitát folytatnak. Olyasmiről, hogy Simon nem hajlandó tovább dolgozni nekik, veszélyes lett.

A vezér és társai fenyegetően körbeveszik Simont, figyelmeztetik, hogy mindent tudnak róla, és nem lehet tőlük csak így lelépni – majd dühödten távoznak. Simon bekapcsolja a rádiót, egy recsegő csatornát fog, legyint, zenét hallgat, gúnyosan mosolyog, és az ujjával dobol a rádió tetején.

Nem sokkal később Jules jelenik meg a szuvenírbolt kirakata előtt. Márkában szorongatja a pénzt, amit a lánytól kapott, égeti a kezét a bankjegy, meg akar tőle szabadulni, és valami emléket is szeretne hagyni Nellynek, mert tudja, hogy el kell válniuk. Előbb-utóbb keresni fogják, és innen már csak egy irányba indulhat. Simon eléje siet, igyekszik szívélyes arcot vágni.

– A kirakatban van egy doboz, megnézhetem?

Simon: Igenis, monsieur, tessék. A katonák szeretnek emlékeket adni. Bizonyára egy csinos kisasszonynak.

– Bele tudná vésni azt, hogy „Nellynek Jules”?

Egy pillanatra rezzen csak meg az ördögi Simon, azután visszazökken mézesmázos nyugalmába.

– Igenis, természetesen. Egyébként akár találkozhat is a kisasszonnyal. A katonáknak, ugyebár, sosincs elég idejük.

– Nellykém – kiállt, s a másik szobából szomorú tekintettel, lehajtott fejjel, mint akit megverték, kelletlenül előjön a lány.

– Az unokahúgom – mondja Simon –, bizony, nagyon rendes, megérdemli az ajándékot.

Nelly: Miért kellett ez? Miért nem veszel okosabb dolgot?

– Nem használok a nők pénzét – mondja Jules dühödtt göggel.

Azzal fordulna sarkon, és indulna, de Simon karon fogja:

– Ugyan, vitéz úr! Foglaljon helyet, igyék velünk egy teát. Tudom, hogy siet, de talán a társaság mégiscsak tetszik önnek.

A ravasz orgazda már mindent tud a fiataleberről, galád tervet eszelt ki:

– Nellykém, hozz föl a pincéből egy palack konyakot!

A lány elsiet, örül, hogy ebből a kínos szituációból kiszabadulhat. Lent, a rekeszek között keresgélve a földön megpillantja Maurice ezüstláncát. Föltá-molyog a lépcsőn, az üveget az asztalra teszi, elájul, kezéből a lánc a földre hull. Jules föl pattan, fölemeli a lányt, egy fotelba támogatja, közben Simon vilámgyorsan fölkapja a láncot, és zsebre vágja. Mosolyogva duruzsolja:

– Olyan érzékeny a kicsikém. Mindig elájul! Ilyen volt az édesanyja is. Korán meghalt. Aztán az apja nevelte volna, de az egy bitang csavargó. Én karoltam fel.

Jules szeme villámokat szór, mikor Simonra pillant, s gyöngéden tartja a magához térő Nelly fejét.

– Jöjjön, vigyük át – mondja Simon –, hadd pihenjen szegény.

Jules karjaiban viszi át a lányt a hálóba, ott egy díványra fekteti, megsimogatja az arcát. A lány hunyorít, hogy menjen csak nyugodtan, hagyja őt.

Átsétálnak a másik szobába. Simon határozottan behúzza maga mögött az ajtót.

•

– Beszéljünk komolyan! – mondja a fiatalembernek. – Te, fiacskám, nem vagy katona, hanem szökevény vagy és ellenforradalmár. Most át akarsz menni a határon, hogy megúszd a börtönt vagy az akasztófát. Én segítek ebben neked, te segíts nekem. Közös az ellenségünk.

Hozzáhajolva folytatja:

– A százados. Meg kell ölnöd.

A fiú visszahőköl, nem tud mit mondani, de félelmes indulatok látszanak az arcán, melyet most eltorzít az a grimasz, ami gyöttri, mióta az egyik vallatáson agyba-főbe verték. Úgy érzi, meg sem tud mozdulni, lekötözték és arcul köpték. Gyilkosságra akarják fölbérelni! „Ez az ocsmány orgazda és az ávós barátai egymásnak estek, marakodnak a koncon, meg akarják úszni a disznóságukat, és Simon ehhez akar engem felhasználni.” Teljes erővel Simon arcába vág kemény öklével. Az megtántorodik, megrepedt szájából vér szivárog, előkap egy finom zsebkendőt, azzal lapogatja, és torz mosollyal sziszegi:

– Így is jó.

Zsül kifordul az üzletből, becsapja maga után a csilingelő ajtót, és öles léptekkel indulna, mikor észreveszi, hogy a lány az ajtó előtt várt rá, pórázon tartva a kis terriert. Nelli elmondja, hogy a hátsó ajtón szökött ki, most már nem fél senkitől, menekülni akar, és hogy Simon gyilkos, vagy annál is rosszabb, nem tudna többet nála lakni, még valamit elintéz, és este a vurstliban mindent el fog mesélni.

– Fogd a kutyát! Nagyon szeret téged.

Délutáni csönd telepedett a vidékre, a korábban felszakadó pára ismét összetorlódik a határ fölött, vastag gubancokban gomolyog nyugat felé. A ferde tetejű házikó úgy ül a tájban, mint egy ócska fekete kalap. A fiú az atyával beszélget:

– Jól tette, fiam, hogy visszajöttél. Egy nap alatt olyan dolgok történtek, hogy azt ajánlom, tűnj el innen a városból minél előbb. Mórícnak nyoma veszett, és ki tudja, hova lett a művész úr is. Nem állítom, hogy barátok voltak, de valamit közösködtek. Egyszer azt mondta ez a kétségbeesett, keserű ember, hogy ebben a városban mindenki besúgó, még ő is. Na, hagyjuk. Ellenben mielőtt elment, itt hagyott neked egy pár jó állapotban lévő cipőt és a kabátját. Azt mondta, hogy ő úgymint túl vastagon van öltözve.

Zsül fölveszi a cipőt, fölpróbálja a posztóköpenyt, minden ráillik. Az atya a fiókból egy útlevelet vesz elő, átnyújtja:

– Tanuld meg, hogy ki vagy, mi a neved, cseréltesd ki benne a fényképet és az aláírást. A többi stimmel, életkor, magasság. Jegyezd meg, hogy festőművész vagy. És vidd magaddal ennek a boldogtalannak a táskáját is.

Zsül hálásan néz az atyára, szavakat nehezen talál, valamit mormog arról, hogy vannak még jó emberek.

– Csak legyél ésszel, fiam, és vigyázz, Isten veled!

•

Jules a dokkon sétálgat, leül az egyik kikötőoszlopra, nézi az óriási hajót, amely pár méterre magasodik előtte, mintha egy sokemeletes ház úszott volna az orra elé. Éppen a hajó nevét silabizálja, mikor valaki a vállára teszi a kezét.

– Tekintélyes, mi? – hallatszik egy megnyerő, férfias hang.

Jules kissé meghökken, de valami volt az úriemberben, ami elűzte gyanakvását, majdnem barátságosan fordul felé, és kis híján az eredeti nevén mutatkozik be. A vállán lévő faládát maga elé húzza, feláll, kezét fognak.

– Venezuelába megy. Látom, maga festő. Szabad lélek, bizonyára. A mi foglalkozásunk nem ilyen szabad. Valaki miatt mindig aggódnunk kell, valaki mindig beteg, valaki meghal, de hát van, aki meggyógyul. Most én vagyok ennek a nagy hajónak az orvosa.

– Igen? – ámul el Jules.

– És mondja, milyen képeket fest? Remélem, nem kubistát.

Jules zavarban van, megvakarja a tarkóját.

– Neeeeem – mondja tétován.

– Engem nagyon érdekel a művészet. Mindig is festő szerettem volna lenni, de máshogy alakult – mondja a doktor. – Az izgat, hogy hogyan tudja megőrizni az alkotó ember a függetlenségét úgy, hogy mégse legyen magányos. Ne haragudjon, barátom, szívesen meghívom ide egy italra, a kocsmába.

Jules föláll, és mintha parancsnak engedelmesskedne, elindul a doktor után. Sok mindenről beszélgetnek, Jules azt mondja:

– Nem lehet az ember egyszerre boldog és magányos. Vagy magányos és nem boldog, vagy boldog, akkor nem magányos. Gyakran mi magunk rontunk el mindent.

– No, no, no – mondja a doktor. – Én azt hiszem, a művészeknek azért mindennél előbbre való a szabadságuk.

– A szabadság – néz maga elé Jules. – Az is csak úgy jó, ha nem egyedül vagyok szabad.

– Nézze, fiatalember, az jutott eszembe, hogy én most hónapokig hajón élek, biztosan lesznek ismerősök, talán barátok, sok munka, de hogy szabad lennék... Mit csinál erre felé? Nem láttam még itt a kikötőben! Átutazóban, ugye? És hová?

– Mindegy – mondja Jules –, de ebből a városból már elegendem van.

– Barátom, ha magának mindegy, akkor szálljon föl valamelyik hajóra, aztán Isten neki, majd lesz valami. Nem? He-he-he – neveti el magát az orvos.

– Mondja, monsieur, utasokat is szállít a hajó?

– Melyik, a venezuelai? Hát van rajta néhány utas. Érdeklí? Netán velünk akar jönni? Hát az nagyszerű lenne! Elintézem magának! Rendben vannak az iratai? Persze, hogy rendben! Látom magán, hogy megbízható ember.

Jules izgatott lesz, fölkelkedik.

– Miért is ne? Igen! Megyek én is Venezuelába. Hol találkozhatunk?

– Hát, nemsokára a hajón leszek, egész este ráérek. Holnap kihajózunk. Még ma jöjjön föl, és hozza a holmiját, de ha meggondolja magát, akkor is diszkurálgathatunk egy kicsit.

•

Vészjósló háborús vidámság fogadja este a kikötői vurstli látogatóit. Jules és Nelly egymásnak dőlve, egymást átölelve sétálnak a forgatagban. Van valami szomorúság ebben a mulató népségben és abban is, ahogy ez a két ember összekapaszkodva készül arra, hogy elváljanak. Mindketten tudják, hogy ez a sorsuk, bár most nem gondolnak rá. A dodzsemnél Jules megáll, kibontakozik a lány öleléséből, jegyet vesz, megfogja a kezét, húzza maga után, mesél:

– Gyerekkoromban is szerettem dodzsemezni, apám elvitt az Angolparkba a testvéremmel, és nagy nevetések közepette köröztünk, mint a bolondok, nekimentünk mindenkinek. Ezekben a játékokban apánk is boldognak látszott.

Csöngetnek, lejárt az előző kör, az utasok helyet cserélnek, Jules és Nelly szaladva keresgélnek az 56-os számú kocsit, amelyik olyan fürgén manőverezett az előbb. Beszállnak, indul a menet, női visítás, kacagás. Ekkor valaki leveri a fiú sapkáját, az dühödten hátranéz, a maffiavezért látja, aki szemlátomást megriad, nem tudta előre, kibe köt bele. Jules kiszáll a játék autóból, kirángatja a maffiózót a pálya szélére, orrba vágja, s miközben az lecsúszik a földre, fölébe hajol, és ezt sziszegi az arcába:

– Mondtam, hogy többet nem akarlak látni. Most megkaptad!

A lány ott áll már mellettük, barátja fejére teszi a gyűrött fejedőt, megfogja a férfi karját, és húzza: gyere, gyere menjünk innen – mondja kétségbeesetten –, ezekkel nem érdemes...

Ahogy sétálnak, mintha előre megbeszélték volna, a Panamában kötnek ki. Kivesznek egy szobát, elég rideg hely, de ha felhúzzák a redőnyt, a tenger felé látnak. Most persze akármilyen lehetne az áthatolhatatlan köd mögött, nem látszanak a hajók, a víz, csak a világítótoronyból valami meg-megvillanó sejtetem. A következő kép: Reggel a garniszálló szobájában Jules öltözködik, a lány álmosan fekszik az ágyban.

A sugárzóan szép Michèle Morgan meztelen karja a paplanon, melyet a nyakáig föl húz. Gyönyörű szeme telve gyöngédséggel és szomorúsággal.

– Az éjszaka azt mondtad, hogy szeretsz – mondja.

Jules: Biztosan álmodtam.

Nelly nevet: Látod, még álmodban is szeretsz.

Jean Gabin finoman elmosolyodik, felvonja a szemöldökét, miközben szemét behunyja. Ezt a kifejezést sokan ismerik a régi francia filmek rajongói. Most kedves, fiatal, gyöngéd és erős medve. Visszaül Nelly ágyára, ekkor kórogatás. Bejön a pincér, hozza a reggelit meg egy újságot:

– Olvassák el – mondja fontoskodva –, nagyon érdekes!

Megint egy hullá, és egy katonát keresnek, az a gyanúsított.

Leteszi a tálcát a reggelivel, kimegy, behúzza maga után az ajtót. Jules szótlánul olvas, azután összefoglalja:

– Előkerült Maurice megcsönkített holtteste. Megtalálták a parton a csizmám és a köpenyem. Azt az idegen katonát keresik, akit nemrég láttak felbukkanni a városban, a kikötő környékén.

Nelly egy rémült sikolyt nyom el szája elé kapott kezével. Tágra meredt szemmel néz a férfira, aki higgadtan, már-már közömbös hangon folytatja:

– El kell mennem, de amúgy is el kellett volna mennem. Ma este indul a hajóm Venezuelába. Ha nincs ez a gyanúsítás, akkor is menekülnöm kell. Nem vihetlek magammal.

Nelly: Tudom. Akkor sem történt volna semmi másképp, ha megmondod előre. Mindig szeretni foglak és köszönöm, köszönöm.

Jules a lányra hajol, hozzászorítja arcát, szenvedélyesen megcsókolja, elbúcsúznak.

A következő kép: Februárban korán sötétedik, és a ködben különösen nyomasztó a leszálló szürkület. Jules a hajón beszélget a doktorral, látszik, hogy csekélyke poggyászát is odavitte. Ott a festőládája, egy málhatszák és pórázon, az asztal lábához kötve a kutyája. Nyugodtan fekszik az asztal alatt, csak néha nyitja ki a szemét, hálásan néz új gazdájára, egyet csóvál a farkán, és visszaejtí fejét az elülső mancsára.

– Mennyi van még indulásig? – kérdi hirtelen Jules.

– Hát, még több mint két óra, fiam. Még elbúcsúzhatsz, ha van kitől. Egy festőnek is lehetnek ismerősei. Egy lány?

•

Nelli és Simon vad szóváltásban:

– Gyűlöllek, gyilkos vagy, itt hagylak, többet ne is keress!

Simon megragadja, majdnem sír:

– Te nem tudod, mit beszélsz! Nem tudod, milyen jó dolgod van nálam! És nem érted meg, hogy milyen szörnyű jagói alkattal Rómeónak lenni. Én mindent megadok neked. Nem mehetsz el!

Nelli kiszabadítja magát, az ajtó felé fut. Simon ráveti magát, a padlóra zuhannak, meg akarja csókolni a lányt, az felsikolt, ekkor lép be Zsül, döbbenet megtorpan. Simon felugrik, hátrál, a fiú megragadja a torkát, az orgazda kést kap elő, fölemeli, hogy Zsül nyakába vágja. Az teljes erőből a falba veri Simon fejét, majd a pultról felmarkolt súllyal elkezd ütni a sátáni pofát, az orrát, homlokát. Az nyüszít, dől belőle a vér, a földre zuhan, ráng egyet, és mozdulatlanná merevedik. A lány tátott szájjal, dermedten áll. A fiatalember a vasat tartó kezére bámul, mint aki rémálomból ébred.

– Embert öltem – motyogja.

– Menekülnöd kell – suttozja Nelli.

– Igen, de gyere velem.

– Hogy tehetném, kettőnket biztosan elkapnak.

– Nem, doktor Anker mentőautóval átvisz bennünket a határsávon.

– Most menjünk innen – mondja Nelli, borzadva pillantva a véres halottra.

– Várj, szétnézek!

Kiszalad az utcára, sehol senki, csak a sötét és a nyirkos köd.

– Indulj, megyek utánad!

Zsül óvatosan kilép az ajtón, lassan halad előre, elér a sarokig, Nelli néhány méterrel mögötte. Ekkor lövés csattan, a fiú a csípőjéhez kap, megperdül. Az utca túloldalán áll a fekete gépkocsi, az ablakából újra lőnek. Az autó csikorgó gumikkal elhajt.

– Istenem – sikoltja a lány.

Az összerogyó férfi fölé hajol, aki ezt suttozja:

– Csókolj meg! Nincs sok időnk. Látom a fekete lobogós hajót, lassan jön felénk Antekirtt dok...

A lány megcsókolja a hátrahanyatló fejet, a fiú lehuny szemére, arcára szorítja ajkait.

•

A hajón a doktor kabinjában az asztallábihoz kötött kutya nyüszítve rángatja a pórázát, sikerül elszakítania, rohan fel a fedélzetre, visít a hajósíp, kezdik bevonni a pallót. A kis terrier az utolsó pillanatban a partra veti magát, és vágat valami felé, valahová a kikötő nyálkás macskakövein.

